AVİM Yorum • No: 2026 / 16 • Şubat 2026

ROMANYA, KARADENİZ VE STRATEJİK İKAMENİN SINIRLARI

Teoman Ertuğrul TULUN

Analist

Romanya'nın "pasifliği" tartışması

Karadeniz güvenliği ile ilgili son zamanlarda yapılan tartışmalarda Romanya, tereddütlü veya yeterince ön alıcı olmayan bir ülke olarak gösterilmekte ve bu durumun, Romanya'nın sürekli bir "stratejik ses krizi" yaşadığını düşündürmektedir. Bu çerçevede, Bükreş sık sık bölgedeki Batı'nın önde gelen sesi olarak konuşmaya ve hareket etmeye davet edilmekte ve kararlılığını gösterme ve caydırıcılık oluşturma konusunda daha belirgin bir rol üstlenmesi beklenmektedir. Bu yorum, bu iddiaları çıkış noktası olarak alıyor, ancak Romanya için öngörülen bu rolün ülkenin coğrafi profili, yetenekleri ve kurumsal konumu ile uyumlu olup olmadığını sorgulumaktadır. Bu şekilde beklentileri şişirmenin, bölgesel istikrar için bir reçete olmaktan çok, potansiyel olarak istikrarı bozucu sonuçları olabilecek bir tür stratejik ikame biçimi olabileceği görüşünü savunmaktadır.[1]

Coğrafya, kapasite ve Karadeniz çerçeveleri

Romanya'nın Karadeniz profili, Köstence limanı çevresinde yoğunlaşan nispeten kısa bir kıyı şeridi ve deniz yönünde güç yansıtma kapasitesini sınırlayan kısıtlı askeri ve ekonomik kaynaklar tarafından şekillendirilmektedir. Ülke, aynı zamanda, birbiriyle örtüşen kurumsal çerçeveler içinde yer almaktadır. Bu bağlamda, hem AB hem de NATO üyesi ve Karadeniz Ekonomik İşbirliği gibi bölgesel girişimlerin parçasıdır. Genel hukuki yapısı itibariyle, Türk Boğazları'na erişimi düzenleyen Montrö rejiminin güçlü etkisinde olan bir denizcilik ortamında faaliyet göstermektedir. Tarihsel olarak, Karadeniz'in istikrarı, tek bir orta ölçekli aktörün tek taraflı etkinliğinden ziyade, bu tür hukuki rejimlere, kıyı devletlerinin somut yeteneklerine ve etki veya erişim arayan bölge dışı güçlerin stratejileri arasındaki etkileşime bağlı olmuştur[2] .

Yapısal sınırlamalar ve pasiflik suçlamaları

Bu yapısal özellikler göz önüne alındığında, Romanya'nın kronik bir "stratejik ses krizi" veya aşırı çekingenlikten muzdarip olduğu yönündeki suçlamalar, Romanya'nın objektif konumunda var olan kısıtlamaları göz ardı etme riskini taşımaktadır. Romanya'nın

savunmaya dayalı duruşu, mali olanakları ve iç siyasetteki hareket genişliği, bölgesel girişimlerinin ölçeğini ve temposunu zorunlu olarak şekillendirmektedir. Bu nedenle, Bükreş'in tek taraflı etkinlik sağlamaya çalışmak yerine ittifak formatları içinde dengeli katkılar yapmayı tercih etmesi şaşırtıcı değildir. Pasiflik olarak nitelendirilen birçok tercihi , bu nedenle, ihtirasları mevcut kapasitelerle uyumlu hale getirme ve kalabalık ve değişken bir sahnede riski yönetme girişimleri olarak okunabilir. Bu tür bir ihtiyatı zayıflık olarak yorumlamak ve dış aktörlerin Romanya'yı, coğrafyası, gücü ve kurumlarının zaman içinde gerçekçi bir şekilde sürdürebileceğinin ötesinde liderlik rollerini, sembolik veya tırmanma eşikleri yüksek sorumlulukları yüklenmeye teşvik etmeleri kendi tehlikelerini de beraberinde getirir.[3]

Stratejik ikame ve kıyısal dayanakların marjinalleştirilmesi

Bu mantığı genişletirsek, Romanya'yı bölgenin birincil dayanağı haline getirmeye çalışan anlatılar, dış aktörlerin liderlik ve risk alma beklentilerini, yapısal profili orta büyüklükte bir kıyı gücü olarak kalan bir devlete sembolik olarak aktardıkları bir tür stratejik ikame yaklaşımının dışa vurumu olarak yorumlanabilir. Bu tür anlatılar, antlaşmaya dayalı sorumluluklara, uzun süredir var olan deniz altyapılarına ve bölgenin hukuki ve siyasi karmaşıklıklarını yönetme konusunda birikmiş deneyime sahip olan daha büyük Karadeniz devletlerinin merkezi rolünü dolaylı olarak küçümsemektedir. Liderlik beklentileri bu şekilde maddi kapasitelerden ve kurumsal görevlerden ayrıldığında, olası sonuç caydırıcılığın artması değil, istikrarsızlık yaratılması, Bükreş'te yersiz ihtiraslar yaratılması olur. Bölgesel ortamda çakışan ve potansiyel olarak çelişkili bu tür girişimler, hem müttefikler hem de hasımlar arasında Karadeniz güvenlik düzenini kimin sağladığına dair daha büyük belirsizlikler ortaya çıkarır.[4]

Gerçekçi rol dağılımı

Bu bağlamda, Romanya'yı yapay olarak yükseltilmiş bir bölgesel pivot olarak değil, aktif ama ölçülü bir katkıda bulunan ülke olarak hareket etmeye teşvik etmek, daha sürdürülebilir bir yaklaşım olacaktır. Gerçekçi bir çerçeve, Bükreş'in rolünü coğrafi konumu, ekonomik ve askeri kaynakları ve AB ve NATO üyeliklerinden kaynaklanan yükümlülükleri gibi somut parametreler üzerinde sabitleyebilir. Bölgesel güvenlik ise hukuki sınır koruma sorumlulukları olan ve bunları yerine getirmek için kurumsal araçlara sahip olan kıyı devletleri ile, esas olarak destekleyici ve tamamlayıcı bir işlevi olan devletler arasında net bir ayrım yapılmasına dayanmalıdır. Dış ortaklar, Romanya'yı daha geniş stratejik hedeflerin bir aracı olarak kullanan söylemlere karşı direnmeli ve bunun yerine, Romanya'nın yapısal konumunu aşmayan, dengeli işbirliği, hedefli kapasite geliştirme ve yük paylaşımı düzenlemelerine öncelik vermelidir. [5]

Sembolik aktivizmden ziyade istikrar

Bu hususlar bir arada değerlendirildiğinde, Karadeniz'de kalıcı güvenliğin, coğrafyayı, kapasiteyi ve hukukun temel kısıtlamalarını göz ardı eden sembolik rol tanımlamaları üzerine kurulamayacağı ortaya çıkmaktadır. Sürdürülebilir düzenlemeler, her bir kıyı devletinden beklentilerin, bu devletlerin toprakları, kaynakları ve kurumsal konumlarının güvenilir bir şekilde destekleyebileceği düzeyde olması ve mevcut hukuki ve örgütsel çerçevelerin, retorik olarak aşılması gereken engeller değil, yapılandırıcı gerçekler olarak ele alınmasını gerektirmektedir. Romanya'yı bölgesel bir dayanak noktası olarak konumlandırmak kısa vadede siyasi çekicilik sağlayabilir. Ancak istikrarsızlık, sorumluluklar konusunda kafa karışıklığı ve yerine getirilemeyen vaatler riskini de beraberinde getirir. Bu bağlamda. dayanak noktası ve destekleyici roller arasında net bir ayrım yapan, beyana dayalı hareket tarzından ziyade dengeli işbirliğini ön plana çıkaran, daha dengeli ve bölge merkezli bir yaklaşımın, Karadeniz'in uzun vadeli istikrarı için daha sağlam bir temel oluşturacağı düşünülmektedir.[6]

*Resim: *European Conservative*

[1] Mădălin Sârbu, Romanya ve Stratejik Ses Krizi, The European Conservative, 27 Ocak 2026, erişim tarihi 10 Şubat 2026, https://europeanconservative.com/articles/commentary/romania-and-the-crisis-of-strategic-voice/

[2]Yayın Kurulu, Karadeniz için Bir Güvenlik Stratejisi, Atlantik Konseyi, rapor, 21 Ocak 2024, erişim tarihi: 10 Şubat 2026, https://www.atlanticcouncil.org/in-depth-research-reports/report/a-security-strategy-for-the-black-sea/ ; George Vişan, Tuna Nehrinin Koruyucusu: Romanyanın Karadeniz Stratejisini Uygulamadaki Karışık İlerlemesi, Eurasia Daily Monitor (Jamestown Vakfı) Karadeniz Savaş Alanı Serisi, 20 Aralık 2021, erişim tarihi 10 Şubat 2026, https://jamestown.org/romania-the-danube-and-the-black-sea-growing-security-challenges-and-underutilized-economic-potential/

[3] Kamil Całus, Adam Michalski, Jan Nowinowski ve Jacek Tarociński , Karadeniz Bölgesinde Romanya, Bulgaristan ve Türkiye: NATO Kapsamında Artan İşbirliği, OSW Yorum, 26 Haziran 2025, erişim tarihi: 10 Şubat 2026, https://www.osw.waw.pl/en/publikacje/osw-commentary/2025-06-26/romania-bulgaria-and-turkey-black-sea-region-increased ; Teoman Ertuğrul Tulun, Türkiye ve Karadeniz Düzeni Savaşı, Avrasya Araştırmaları Merkezi (AVİM), analiz, 21 Ekim 2025, erişim tarihi: 10 Şubat 2026, https://avim.org.tr/en/Analiz/AT-THE-CROSSROADS-TURKIYE-AND-THE-BATTLE-FOR-BLACK-SEA-ORDER

[4] Teoman Ertuğrul Tulun, Fransa, Türkiye ve Karadeniz Düzeni: Yasal Gerçekler ve

Stratejik Kestirmeler, Avrasya Araştırmaları Merkezi (AVİM), analiz, 2 Şubat 2026, erişim tarihi: 10 Şubat 2026, https://avim.org.tr/en/Yorum/FRANCE-TURKIYE-AND-THE-BLACK-SEA-ORDER-LEGAL-REALITIES-VERSUS-STRATEGIC-SHORTCUTTING

[5] Teoman Ertuğrul Tulun, Vasilik mi, Denge mi? Güç ve Karadenizdeki Düzenin Mirası, Avrasya Araştırmaları Merkezi (AVİM), analiz, 15 Ekim 2025, erişim tarihi: 10 Şubat 2026, https://www.avim.org.tr/en/Analiz/GUARDIANSHIP-OR-EQUILIBRIUM-POWER-AND-THE-LEGACY-OF-ORDER-IN-THE-BLACK-SEA

[6] Teoman Ertuğrul Tulun, Anlamın Koruyuculuğu: Rus Dezenformasyonu, Avrupanın Nefret İncilleri ve Türkiyenin Karadenizdeki Hukuki İstikrarı, Avrasya Güvenlik Bülteni (EurasiaSec), analiz, 12 Ocak 2026, erişim tarihi: 4 Şubat 2026, https://www.eurasiasec.org/guardianship-of-meaning

Yazar Hakkında :

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Dr. Teoman Ertuğrul Tulun, Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi doktorasını Ankara İhsan Doğramacı Bilkent Üniversitesi'nde tamamladı. Avrupa Birliği Çalışmaları, Küreselleşme, Yabancı Düşmanlığı, Nefret Söylemi Çalışmaları ve Uluslararası İlişkiler *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul. 2026. "ROMANYA, KARADENİZ VE STRATEJİK İKAMENİN SINIRLARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2026 / 16. Şubat 18. Erişim Kasım 08, 2026. https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/ROMANYA-KARADENIZ-VE-STRATEJIK-IKAMENIN-SINIRLARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır